

STRESZCZENIE

Nieśmiałość utrudnia funkcjonowanie szkolne. Nieśmiałe dzieci w szkole mają uboższe relacje z rówieśnikami oraz nauczycielami, odnoszą mniej sukcesów szkolnych, posiadają niską samoocenę, są bierne, zahamowane w zachowaniu i czują się samotne. Trudności szkolne dzieci nieśmiałych przekładają się na niższe oceny szkolne. Celem zrealizowanego badania było rozszerzenie dotychczas uzyskanych wyników i poznanie znaczenia jakie pełni nieśmiałość wśród różnych zmiennych psychospołecznych w wyjaśnianiu osiągnięć szkolnych dzieci w wieku szkolnym. Przebadano 395 (K = 198, M = 197) uczniów III i IV klasy szkoły podstawowej w wieku pomiędzy 8 i 12 rokiem życia. Okazało się, że nieśmiałość była związana z osiągnięciami szkolnymi jedynie w sposób pośredni. Istotnymi mediatorami związku nieśmiałości z osiągnięciami szkolnymi dzieci było przekonanie o własnej skuteczności do nauki, motywacja zewnętrzna i aspiracje z języka polskiego. Osiągnięcia szkolne wśród wszystkich uczniów w największym stopniu w sposób bezpośredni wyjaśniało przekonanie o własnej skuteczności do nauki, inteligencja ogólna i motywacja zewnętrzna zaś w sposób pośredni neurotyzm, inteligencja ogólna, otwartość na doświadczenia i nieśmiałość. Pośród osób z bardzo wysokim nasileniem nieśmiałości osiągnięcia szkolne były wyjaśniane przez inteligencję ogólną i motywację zewnętrzną. Zbadano również, które zmienne psychospołeczne wyjaśniały w największym stopniu nieśmiałość. Nieśmiałość była wyjaśniana przez neurotyzm, przekonanie o własnej skuteczności do nauki i submisję. Natomiast ekstrawersja i inteligencja ogólna były związane z nieśmiałością w sposób pośredni. Uzyskane wyniki mogą mieć zastosowanie w diagnozie psychologicznej dziecka, w szkole oraz w terapii dzieci nieśmiałych.